

Hvordan passer frivillige ind i den offentlige sektor?

Henriksen, Lars Skov

Published in:
Nordjyske Stiftstidende

Publication date:
2018

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Henriksen, L. S. (2018). Hvordan passer frivillige ind i den offentlige sektor? *Nordjyske Stiftstidende*, 11.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Hvordan passer frivillige ind i den offentlige sektor?

Af Lars Skov Henriksen
perspektiv@nordjyske.dk

For nogle måneder siden skulle jeg have foretaget et rutinetjek på et af vores regions- sygehuse. Da jeg skal registrere mig med mit sygesikringsbevis i modtageområdet, bliver jeg mødt af et opmærksomt blik fra en ældre kvinde. Jeg fornemmer, at hun gerne vil være behjælpelig, hvis jeg skulle være i tvivl om, hvordan jeg får scannet kortet og registreret mig korrekt.

Jeg får mig nu fumlet igennem selvbetjeningen uden hjælp, og kvinden vender sig om og går tilbage til sin stol i hjørnet. Først i det øjeblik opdager jeg symbolet på ryggen: "Frivillig", står der. Så falder tiøren.

Det, jeg troede var almen høflighed og opmærksomhed fra en medpatient, viser sig at være en ny rolle i den offentlige sektor. Uvidende om min professionelle nysgerrighed får den ældre kvinde og jeg nu en hyggelig snak om, hvor ofte hun har vagt, hvor mange de er på holdet, hvordan de er organiseret osv.

Jeg føler mig godt modtaget, og resten af mit møde med det regionale sundhedsvæsen forløber, som det skal. Jeg er endda færdig før den planlagte tid. Om den frivillige modtageordning har andel i den smidighed, jeg oplevede, ved jeg ikke. Men det er en mulighed.

Under alle omstændigheder er min oplevelse udtryk for, at frivillige på offentlige institutioner er på fremmarch. Man møder dem på sygehuse, plejehjem og aktivitetscentre, endda i børnehaver og skoler. De frivillige støtteordninger er også politisk efterspurgt. For eksempel udtalte socialminister Mai Mercado 8. marts i år i et interview med Altinget: "Jeg kunne sådan set godt se for mig, at frivillige overtager nogle af de opgaver, som bliver løst af det offentlige i dag".

Det ser også ud til, at befolkningen responderer positivt på efterspørgslen efter de frivillige indsatser på især de social- og sundhedspolitiske områder. Mens ca. 3 pct. af befolkningen gjorde en frivillig indsat på det sociale område i 2004, fx i pensionistforeninger, væresteder, flygtningevenner eller daginstitutionsbestyrelser, så er den andel fordoblet til 6 pct. i 2017.

Klumeskribenten havde en god oplevelse med en frivillig på sygehuset.

Foto: Bente Poder

Den samme tendens ses på sundhedsområdet. Her var også ca. 3 pct. af befolkningen aktive i 2004, mens andelen der gjorde en indsats i patientforeninger og på sygehuse mv. i 2017 var ca. 7 pct.. Der er altid usikkerhed forbundet med repræsentative spørgeskemaundersøgelser. Derfor kan sådanne undersøgelser godt skyde et par procentpoint ved siden af det rigtige tal. Det er tendensen, man skal hæfte sig ved.

Man skal selvfølgelig også være opmærksom på, at de fleste frivillige indsatser på social- og sundhedsområderne ikke finder sted i offentlige institutioner, men i de private og frivillige foreninger. Ligeledes skal man huske, at langt de fleste frivillige stadig findes på de områder, hvor vi har langt flest foreninger: nemlig på idrætsområdet. Her gør mellem 12 og 14 pct. af befolkningen en frivillig indsats, og det tal har været relativt stabilt over tid.

Alligevel er der nok ikke tvivl om, at vi ser en forskydning i den frivillige indsats over mod velfærdsområderne, og at en del af denne stigning også finder sted inden for de offentlige institutioner.

Det er også her, den politiske opmærksomhed er størst, og hvor båd-

de stat og kommuner producerer civilsamfundsstrategier og frivilligpolitikker, der skal gøre det frivillige arbejde mere synligt og lettere tilgængeligt og forbedre samarbejdet mellem den offentlige og den frivillige indsats.

Derfor er der god grund til at være særlig opmærksom på, hvad der sker på dette område. Ikke alle frivillige indsatser i de offentlige institutioner foregår lige så problemfrit, som jeg oplevede det på regionssygehuset. Selv om ideen om supplerende frivillige indsatser på offentlige institutioner er indlysende og også fristende for de politikere, der skal prioritere knappe ressourcer, så følger der mange principielle problemer med, som de samme politikere er alt for tøvende over for at diskutere.

Det skal siges, at socialministeren faktisk er opmærksom på dette. I det ovennævnte interview skynder hun sig at tilføje til bemærkningen om, at de frivillige skal overtage opgaver, at det i virkeligheden ikke er det, hun mener. Hun ved godt, hun

er inde på en bane, hvor man skal træde varsomt. Det, hun gerne vil, er at bringe det offentlige og det frivillige "tættere sammen".

Men det er lige præcis det tættere samspil, der gør diskussionerne om grænserne mere påtrængende.

Jeg vil mene, at der i hvert fald er fire principielle diskussioner, som man bliver nødt til at forholde sig til.

For det første er der spørgsmålet om forholdet mellem den betalte og den ubetalte indsats. En frivillig indsats koster ikke noget og i takt med, at de offentlige institutioner skal effektivisere, så kan der være en risiko for, at de frivillige tænkes ind som det element, der skal få et stadig mere presset maskineri til at fungere rimelig smidigt.

For det andet er der forholdet mellem den professionelle indsats og de frivilliges "con amore"-indsats. I takt med at de frivillige kommer tættere på de professionelle, stiger risikoen for at ikke-uddannede overskrider grænserne og - måske uforvarende - bliver sat i situationer, hvor de kommer til at løse opgaver, som kræver særlige kompetencer.

For det tredje er der en diskussion om, hvor store forskelle i kvaliteten man politisk er villig til at acceptere. Der vil naturligvis være forskel på, hvor mange og hvor kompetente frivillige man er i stand til at mobilisere i forskellige boligområder og lokalsamfund til områdets institutioner. Er man politisk villig til at acceptere større skævheder i fordelingen af service?

Endelig er der diskussionen om, hvad der motiverer den frivillige indsats. Man har altid sagt, at det frivillige engagement lever af lyst og dør af pligt. Selv om denne kliche nok undervurderer den pligtetik, der også altid har ligget bag den frivillige indsats, så er der en grad af sandhed i det. Kan man forvente, at de frivillige vil blive ved med at være motiverede til at yde en ulønnet indsats, hvis de i stignende grad oplever, at de skal gøre det for, at kommunerne kan få institutionernes dagligdag til at hænge sammen?

Lars Skov Henriksen, professor, Institut for Sociologi og Socialt Arbejde. Har forsket i og formidlet om frivilligt arbejde, frivillige organisationer og andre fællesskaber i det civile samfund siden ansættelsen på AAU i 1992. Bor i Aalborg med hustru, tre voksne børn på 22, 32 og 36 og et barnebarn på syv.

FAKTA

KLUMMEPANELET

■ På denne plads skriver på skift:

■ **Anders Petersen**, der er lektor på Institut for Sociologi og Socialt Arbejde på AAU og blandt andet forsker i socialteori.

■ **Birgitte Nielsen**, der er direktør i DGI Nordjylland og tidligere souschef på Aabybro Efterskole.

■ **Lena Bentsen**, der er korskærspræst og blandt andet har sin faste gang i Aalborg.

■ **Jannik Riis**, der er lærer på privatskolen "Lyngbjerggårdsskolen" i Godthåb ved Aalborg. Supervisor og talent-træner i FC Thy. Ideudvikler på fodboldkonceptet, Technica Fodbold.

■ **Thomas Thyrring Engsig**, der er docent i forskningsprogrammet udsathed og chanceulighed på UCN og forsker blandt andet i inklusion, udsathed og chanceulighed i folkeskolen.

■ **Olav Storm Johannsen**, der er leder af Ranum Efterskole med et fællesskab bestående af 460 unge mennesker.

■ **Lars Skov Henriksen**, der er professor på Institut for Sociologi og Socialt Arbejde på AAU og blandt andet forsker i frivillighed.

Vi er her for nordjyderne
NORDJYSKE
Stiftstidende

Start dagen med
NORDJYSKE Stiftstidende
e-avis

nordjyskemedier.dk